

Názvosloví

Funkční deriváty karboxylových kyselin

I. Substituční názvosloví

1. Uhlík z COOH skupiny se **započítává** (do max. 2 COOH skupin)
2. Uhlík z COOH skupiny se **nezapočítává** (3 a více COOH skupin, COOH skupina na cyklickém nebo aromatickém jádře)

Soli karboxylových kyselin

a) Neutrální soli

- ad. 1. latinský název kovu – uhlovodík + *oát*
- ad. 2. latinský název kovu – uhlovodík + *karboxylát*

Pozn.: uhlovodík + *oát* bývá často nahrazen triviálním názvem acylové skupiny

C ₁	formiát
C ₂	acetát
C ₃	propionát
C ₄	butyrát
C-C	oxalát

CH ₃ COONa	natrium-ethanoát nebo natrium-acetát
(HCOO) ₂ Ca	calcium-dimethanoát nebo calcium-diformiát
C ₆ H ₅ COOK	kaliump-benzenkarboxylát nebo kaliump-benzoát

b) Více substituované soli polykarboxylových kyselin

- ad. 1. latinský název kovu - latinský název kovu – uhlovodík – *dioát*
- ad. 2. latinský název kovu - latinský název kovu - latinský název kovu – uhlovodík – *č,č,č* – *trikarboxylát*

Pozn.: *Názvy kovů jsou uvedeny v abecedním pořadí.*

KOOC-COONa	kaliump-natriump-ethandoát nebo kaliump-natriump-oxalát
KOOC-C ₆ H ₄ -COONa	kaliump-natriump-benzen-1,4-dikarboxylát nebo kaliump-natriump-tereftalát

c) Kyselé soli polykarboxylových kyselin

- ad. 1. latinský název kovu – hydrogen – uhlovodík + *dioát*
- ad. 2. latinský název kovu – hydrogen – uhlovodík + *dikarboxylát*

HOOC-COONa	natriump-hydrogen-ethandioát nebo natriump-hydrogen-oxalát
HOOC-C ₆ H ₄ -COONa	natriump-hydrogen-benzen-1,4-dikarboxylát nebo natriump-hydrogen-tereftalát

Halogenidy karboxylových kyselin

- ad. 1. uhlovodík + *oylhalogenid*
- ad. 2. uhlovodík + *karbonylhalogenid*

Pozn.: uhlovodík + *oyl* bývá často nahrazen triviálním názvem acylové skupiny

C ₁	formyl
C ₂	acetyl

C ₃	propionyl
C ₄	butyryl
C-C	oxalyl

CH ₃ COCl	ethanoylchlorid nebo acetylchlorid
C ₆ H ₁₁ COCl	cyklohexankarbonylchlorid
C ₆ H ₅ COBr	benzenkarbonylbromid nebo benzoylbromid
ClOC-COCl	ethandioyldichlorid nebo oxalyldichlorid

Anhydridy

a) Symetrické anhydridy

- ad. 1. uhlovodík + *anhydrid*
ad. 2. uhlovodík + *karboxanhydrid*

CH ₃ CO-O-COCH ₃	ethananhydrid nebo acetanhydrid
C ₆ H ₁₁ CO-O-COC ₆ H ₁₁	cyklohexankarboxanhydrid
C ₆ H ₅ CO-O-COC ₆ H ₅	benzenkarboxanhydrid nebo benzanhydrid

b) Nesymetrické anhydridy

opisem: (smíšený) anhydrid *název 1 a název 2* kyseliny

Pozn.: Názvy kyselin jsou uvedeny v abecedním pořadí.

CH ₃ CO-O-COC ₆ H ₅	(smíšený) anhydrid <i>benzoové a octové</i> kyseliny
--	--

Estery karboxylových kyselin

a) Estery monokarboxylových kyselin

- ad. 1. radikál – uhlovodík + *oát*
ad. 2. radikál – uhlovodík + *karboxylát*

CH ₃ COOCH ₂ CH ₃	ethyl-ethanoát nebo ethyl-acetát
C ₆ H ₁₁ COOCH ₃	dimethyl-cyklohexankarboxylát

b) Estery polykarboxylových kyselin (úplně substituované)

- ad. 1. radikál 1 – radikál 2 – uhlovodík + *dioát*
ad. 2. radikál 1 – radikál 2 – uhlovodík - *č,č* -*dikarboxylát*

Pozn.: Názvy radikálů jsou uvedeny v abecedním pořadí

CH ₃ OOC-COOCH ₃	dimethyl-ethandioát nebo dimethyl-oxalát
CH ₃ OOC-CH ₂ -CH ₂ COOCH ₃	dimethyl-butandioát nebo dimethyl-sukcinát
CH ₃ OOC-C ₆ H ₄ COOC ₂ H ₅	ethyl-methyl-benzen-1,4-dikarboxylát nebo ethyl-methyl-tereftalát

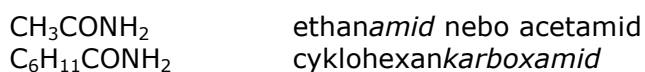
c) Estery polykarboxylových kyselin (částečně substituované)

- ad. 1. radikál – *hydrogen* – uhlovodík + *dioát*
ad. 2. radikál – *hydrogen* – uhlovodík - *č,č* -*dikarboxylát*

HOOC-COOCH ₂ CH ₃	ethyl-hydrogen-ethandioát nebo ethyl-hydrogen-oxalát
HOOC-C ₆ H ₄ -COOCH ₃	methyl-hydrogen-benzen-1,4-dikarboxylát nebo methyl-hydrogen-tereftalát

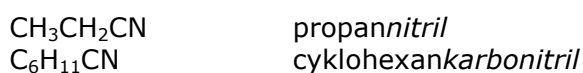
Amidy karboxylových kyselin

- ad. 1. uhlovodík + *amid*
ad. 2. uhlovodík + *karboxamid*

Nitrily karboxylových kyselin

- ad. 1. uhlovodík + *nitril*
ad. 2. uhlovodík + *karbonitril*

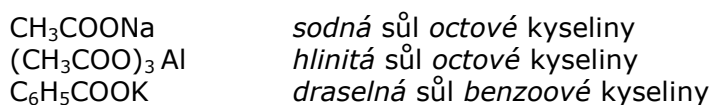

II. Opisem

Soli karboxylových kyselin

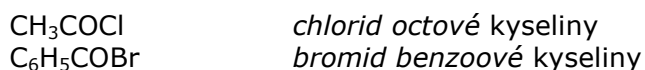
a) Neutrální soli

„kovová“ sůl „název“ kyseliny

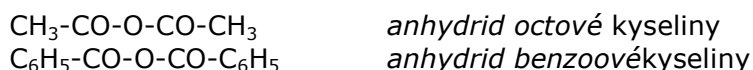
Halogenidy karboxylových kyselin

halogenid „název“ kyseliny

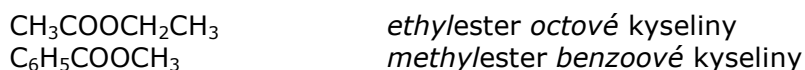
Anhydridy karboxylových kyselin

anhydrid „název“ kyseliny

Estery karboxylových kyselin

radikálestery „název“ kyseliny

Amidy karboxylových kyselin

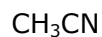
amid „název“ kyseliny

amid octové kyseliny
amid benzoové kyseliny

Nitrily karboxylových kyselin

nitril „název“ kyseliny

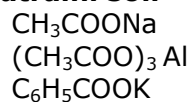

nitril octové kyseliny

III. Triviální české názvosloví

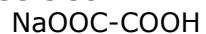
Soli karboxylových kyselin

a) Neutrální soli

octan sodný
octan hlinitý
benzoan draselný

b) Kyselé soli

kyselý šťavelan sodný